

**PREDMETNI IZPITNI KATALOG
ZA DRUGI PREDMET POKLICNE MATURE**

GOSPODARSTVO

za naziv srednje strokovne izobrazbe

EKONOMSKI TEHNIK / EKONOMSKA TEHNICA

Predmetni izpitni katalog je določil Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje na 187. seji, 18. 6. 2021 in se uporablja od spomladanskega izpitnega roka poklicne mature 2023, dokler ni določen novi.

Po *Predmetnem izpitnem katalogu* opravljajo poklicno maturo kandidati, ki so izpolnili obveznosti za pristop k opravljanju poklicne mature po teh izobraževalnih programih:

Ime in vrsta programa	Sprejetje programa (Ur. l.)
Ekonomski tehnik, SSI	13/2020 in 53/2008
Ekonomski tehnik (IS), SSI	13/2020 in 53/2008
Ekonomski tehnik (DV), SSI	13/2020 in 53/2008
Ekonomski tehnik (GIB), SSI	13/2020 in 53/2008
Ekonomski tehnik (slepi in slabovidni), SSI	13/2020 in 53/2008
Ekonomski tehnik, PTI	53/2008
Ekonomski tehnik (IS), PTI	85/2008
Ekonomski tehnik (DV), PTI	95/2009
Ekonomski tehnik (GIB), PTI	30/2009
Ekonomski tehnik (slepi in slabovidni), PTI	110/2010
Ekonomski tehnik, PT	47/2011

VSEBINA

1. UVOD

2. IZPITNI CILJI

3. ZGRADBA IN VREDNOTENJE IZPITA

3.1 Zgradba izpita

3.1.1 Pisni izpit

3.1.2 Ustni izpit

3.2 Načini in oblike ocenjevanja

4. ZNANJA IN KOMPETENCE, KI SE PREVERJAJO NA POSAMEZNI RAVNI ZAHTEVNOSTI

5. PRIMERI IZPITNIH VPRAŠANJ Z REŠITVAMI

5.1 Pisni izpit

5.1.1 Prvi del izpitne pole

5.1.2 Drugi del izpitne pole

5.2 Ustni izpit

6. PRILAGODITVE ZA KANDIDATE S POSEBNIMI POTREBAMI

1 UVOD

Predmetni izpitni katalog za drugi predmet poklicne mature – Gospodarstvo je podlaga za izvedbo tega izpita. Namenjen je kandidatom, ki izpolnjujejo pogoje za pristop k poklicni maturi in so poklicne kompetence usvojili pri obveznih strokovnih modulih v izobraževalnem programu *Ekonomski tehnik srednjega strokovnega izobraževanja (SSI)*, *Ekonomski tehnik poklicno-tehniškega izobraževanja (PTI)* ali *Ekonomski tehnik poklicnega tečaja (PT)*.

Predmetni izpitni katalog vsebuje izpitne cilje ter znanja in kompetence, ki jih kandidati izkazujejo na izpitu. Predstavljeni so tudi primeri nalog oziroma vprašanj, ki so sestavni del izpita.

2 IZPITNI CILJI

Kandidat:

- obvlada poslovanje podjetja;
- analizira in rešuje konkretne strokovne probleme na delovnem mestu;
- uporablja slovensko strokovno terminologijo s področja gospodarstva in gospodarjenja;
- poslovno komunicira;
- izkaže inovativnost in podjetnost pri reševanju strokovnih problemov;
- izkaže naravnost k strankam.

3 ZGRADBA IN VREDNOTENJE IZPITA

3.1 Zgradba izpita

Izpit je sestavljen iz pisnega in ustnega izpita.

3.1.1 Pisni izpit

Pisni izpit sestavlja izpitna pola s prvim in drugim delom. Prvi del sestavljajo naloge zaprtega tipa, drugi del pa strukturirane naloge z razčlenjenimi podvprašanji.

Shema zgradbe in vrednotenje pisnega izpita:

Izpitna pola	Skupno število točk v izpitni poli	Čas reševanja (v min)	Dovoljeni pripomočki
1. del	20	90	Nalivno pero ali kemični svinčnik, numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in brez možnosti simbolnega računanja ter geotrikotnik ali ravnilo.
2. del	20		
SKUPAJ	40	90	

3.1.2 Ustni izpit

Izpitni listek je sestavljen iz treh vprašanj, ki imajo lahko tudi podvprašanja.

Priporočljivo je, da je eno vprašanje ovrednoteno s 25 točkami, eno z 20 točkami in eno s 15 točkami.

3.2 Načini in oblike ocenjevanja

Pri pisnem izpitu ima kandidat na razpolago 90 minut za reševanje obeh delov izpitne pole in lahko doseže največ 40 točk. Pri ustnem izpitu lahko doseže največ 60 točk.

4 ZNANJA IN KOMPETENCE, KI SE PREVERJAJO NA POSAMEZNI RAVNI ZAHTEVNOSTI

Kandidati, ki opravljajo poklicno maturo po programih srednjega strokovnega izobraževanja *Ekonomski tehnik SSI* ali po programu *Ekonomski tehnik PTI* ali po programu *Ekonomski tehnik PT*, na izpitu izkazujejo splošne in poklicne kompetence, ki so jih pridobili v sledečih obveznih strokovnih modulih:

Ekonomski tehnik SSI	Ekonomski tehnik PTI	Ekonomski tehnik PT
<ul style="list-style-type: none"> - Poslovanje podjetij - Ekonomika poslovanja - Sodobno gospodarstvo 	<ul style="list-style-type: none"> - Projekti in poslovanje podjetja - Delovanje gospodarstva in ekonomika poslovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poslovanje podjetij s projekti - Ekonomika - Delovanje gospodarstva

Poklicne kompetence	Znanja, spretnosti, veščine
Ustanavljanje s. p. in gospodarske družbe.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - načrtuje registracijo s. p. in gospodarske družbe , - analizira primere s. p. in posameznih gospodarskih družb, - primerja osebne in kapitalske družbe.
Vodenje, planiranje in organiziranje podjetja.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - razlikuje organizacijske enote in sisteme v podjetju, - analizira stile vodenja, - načrtuje poslovanje podjetja.
Pripravljanje prodajne pogodbe.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - opiše vsebino in nastanek prodajne pogodbe, - razloži veljavnost in sklenitev prodajne pogodbe, - analizira bistvene in nebistvene sestavine prodajne pogodbe, - oblikuje prodajne pogodbe in listine v blagovnem prometu, - primerja načine in instrumente plačilnega prometa.

Izvajanje nabave in prodaje izdelkov.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - razlikuje nabavne in prodajne funkcije v vseh vrstah storitvenih in proizvodnih podjetij, - načrtuje nabavne in prodajne procese v storitvenih in proizvodnih podjetjih.
Oblikovanje trženjskega spleta.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - načrtuje tržno usmeritev podjetja, - razloži metode raziskave trga, - primerja elemente trženjskega spleta.
Izračunavanje kazalcev uspešnosti gospodarjenja.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - opiše kazalce uspešnosti gospodarjenja, - uporablja kazalce uspešnosti pri posameznih dogodkih.
Primerjanje gospodarskih dejavnosti in poznavanje njihovih značilnosti.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - predstavi pomen gospodarskih dejavnosti v Sloveniji, - primerja značilnosti poslovanja gospodarskih družb v različnih dejavnostih, - predstavi ukrepe okoljevarstvene politike.
Izvajanje racionalnega ravnanja, skladno z zakonitostmi sodobnega tržnega gospodarstva.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - predstavi razloge in potek učinkovitega gospodarjenja, - analizira konkurenco na različnih trgih, - ovrednoti pozitivne in negativne učinke trga, - analizira temeljne probleme razdelitve v svetu in Sloveniji, - utemelji, zakaj je treba plačevati davke, - poišče strukturo podjetij po dejavnostih, velikosti in lastnini v Sloveniji.
Delovanje gospodarstva v mednarodnem okolju, skladno s trajnostnim razvojem.	Kandidat: <ul style="list-style-type: none"> - pojasni razliko med rastjo in trajnostnim razvojem gospodarstva ob primeru, - primerja produktivnost v Sloveniji in drugih državah, - argumentira vlogo države pri trajnostnem razvoju in prerasdelitvi dohodkov, - predlaga, kaj lahko storimo za pravičnejšo globalizacijo, - poišče primerjalne prednosti Slovenije pri vključevanju Slovenije v mednarodno okolje, - razišče pomen Evropske unije in Evropske monetarne unije za Slovenijo.

5 PRIMERI IZPITNIH VPRAŠANJ Z REŠITVAMI**5.1 Pisni izpit****5.1.1 Prvi del izpitne pole**

*Primeri nalog zaprtega tipa.
Vsak pravilni odgovor se ovrednoti z 1 točko.*

1. Proizvajalec osvežilnih brezalkoholnih pijač želi raziskati trg kupcev z metodami raziskave trga. Katera od naštetih je sekundarna?

- A Anketiranje potencialnih kupcev v mreži prodajaln.
- B Degustiranje (poskus) nove osvežilne pijače s hostesami.
- C Analiziranje podatkov o prodaji nove pijače v mesečnem poročilu podjetja.
- D Opazovanje kupcev, če se ustavijo pri inovativnem stojalu z novo pijačo.

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	◆ C	

2. Kako imenujemo osebno družbo, v kateri vsi družbeniki za obveznosti družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem?

- A Delniška družba
- B Družba z neomejeno odgovornostjo
- C Družba z omejeno odgovornostjo
- D Komanditna družba

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	◆ B	

3. Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko pripadajoče rešitve iz desnega stolpca.

_____ tržni segment	1	Pomeni razširitev proizvodnega oz. prodajnega programa.
_____ diverzifikacija izdelkov	2	Je sistematično proučevanje dejavnikov trga, ki vplivajo na uspešnost poslovanja podjetja.
_____ pozicija izdelka	3	Je homogena skupina kupcev, ki ima podobne potrebe in interese.
_____ raziskava trga	4	Je skupek zaznav, vtisov in občutkov v zavesti potrošnika, ki mu jih poraja nek izdelek v primerjavi s konkurenčnimi.

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	◆ 3,1,4,2	Za vse pravilne odgovore 1 točka.

4. Reprodukcijski proces v gospodarstvu poteka v štirih fazah. S števkami od 1 do 4 določite pravilni vrstni red, kako si sledijo spodaj navedene faze reprodukcijskega procesa.

- _____ potrošnja
- _____ proizvodnja
- _____ menjava
- _____ razdelitev

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	1	◆ 4, 1, 3, 2	Za pravilen vrstni red 1 točka.

5. Uvoz sadja iz Španije organizira podjetje, ki z lastnimi prevoznimi sredstvi prepelje blago, poskrbi za natovarjanje in raztovarjanje, zavarovanje tovora med prevozom ter druge posle, potrebne za prevoz blaga.

Kako se imenuje pravna ali fizična oseba, ki opravi vse zgoraj omenjene posle?

_____.

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	1	◆ špediter	

6. Direktor pošlje vsako jutro po elektronski pošti naloge svojim podrejenim in doda tudi natančna navodila, kako naj jih naredijo. Ob koncu delovnega dne preveri, ali so vse naloge opravljene.

Kako se imenuje takšen stil vodenja?

_____.

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	◆ avtokratski	

7. Zapišite dva načina navedbe roka dobave blaga v prodajni pogodbi.

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	dve od: ◆ fiksni rok dobave ◆ terminski rok dobave ◆ takojšnji rok dobave ◆ datumska navedba	2 pravilni rešitvi 1 točka. Upoštevamo vsako strokovno pravilno rešitev.

5.1.2 Drugi del izpitne pole

*Primeri strukturiranih nalog.
Število možnih točk je navedeno pri posamezni nalogi.*

1. Graf prikazuje prihodke največjih slovenskih trgovcev in njihove tržne deleže. Interpretirajte graf in odgovorite na vprašanja.

(Vir: <https://svetkapitala.delo.si>. Pridobljeno: 6. 5. 2019.)

- 1.1 Na primeru zgoraj prikazanega grafa imenujte obliko (stopnjo) konkurence, ki je značilna za prikazani trg v Sloveniji.

(1 točka)

- 1.2 Na podlagi česa ste določili obliko (stopnjo) konkurence?

(1 točka)

- 1.3 Imenujte še dve gospodarski panogi, pri katerih je mogoče zaslediti enako obliko (stopnjo) konkurence.

(1 točka)

- 1.4 Na kakšen način si konkurirajo trgovska podjetja pri diferenciranem blagu? Navedite dva necenovna načina.

(1 točka)

Naloga 1	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	◆ oligopol	
1.2	1	◆ Na trgu je manjše število podjetij z večjim tržnim deležem.	Upoštevamo vsako strokovno pravilno rešitev.
1.3	1	dve od: ◆ proizvodnja naftnih derivatov ◆ ponudniki mobilnih telefonov ◆ bančništvo ◆ zavarovalništvo ◆ ...	2 pravilni rešitvi 1 točka. Upoštevamo vsako strokovno pravilno rešitev.
1.4	1	dve od: ◆ s kakovostnim sortimentom ◆ z dodatnimi storitvami ◆ z oglaševanjem ◆ z blagovnimi znamkami ◆ ...	2 pravilni rešitvi 1 točka. Upoštevamo vsako strokovno pravilno rešitev.
Skupaj	4		

2. Podjetje Čeveljček, d. o. o., izdeluje visokokakovostne čevlje po individualnem naročilu strank.

2.1 S katero gospodarsko dejavnostjo se ukvarja podjetje Čeveljček, d. o. o.?

(1 točka)

2.2 Podjetje Čeveljček, d. o. o., bo svoje čevlje predstavilo na sejmu obutve. Naštete tri argumente, s katerimi bi prepričali svojega nadrejenega za udeležbo na sejmu, če bi delali v prodajnem oddelku tega podjetja.

(1 točka)

2.3 Ali je podjetje Čeveljček, d. o. o., v prejšnjem letu poslovalo ekonomično? Proizvedli in prodali so 1.200 parov škornjev po ceni 120,00 EUR za par škornjev, 800 parov pohodnih čevljev po ceni 150,00 EUR za par pohodnih čevljev ter 7.500 parov salonarjev po ceni 60,00 EUR za par salonarjev. Hkrati so v prejšnjem letu evidentirali naslednje stroške: mesečna najemnina 10.000,00 EUR, letni stroški dela 360.000,00 EUR in letni materialni stroški 5,30 EUR na par čevljev.

Izračunajte ekonomičnost in utemeljite, ali je podjetje poslovalo ekonomično.

Izračun:

Odgovor:

(2 točki)

Naloga 2	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ s sekundarno dejavnostjo	
2.2	1	tri od: ♦ predstavitev izdelka ♦ promocija podjetja ♦ izmenjava informacij in izkušenj ♦ osebni stik s kupci ♦ ugotavljanje zadovoljstva ♦ povečanje prodaje ♦ pregled ponudbe konkurence ♦ smernice za prihodnji razvoj panoge ♦ ...	Za tri pravilne rešitve 1 točka. Upoštevamo vsako strokovno pravilno rešitev.
2.3	1	♦ ekonomičnost = prihodki / stroški = 714.000,00 EUR / 530.350,00 EUR = 1,35 prihodki: P * Q = 1.200 * 120,00 EUR = 144.000,00 EUR 800 * 150,00 EUR = 120.000,00 EUR <u>7.500</u> * 60,00 EUR = <u>450.000,00 EUR</u> 9.500 714.000,00 EUR stroški: najemnina + stroški dela + materialni stroški 10.000,00 EUR * 12 = 120.000,00 EUR 360.000,00 EUR * 1 = 360.000,00 EUR 5,30 EUR * 9.500 = <u>50.350,00 EUR</u> 530.350,00 EUR ena od: Podjetje je poslovalo ekonomično: ♦ ker so prihodki večji od stroškov, ♦ ker podjetje ustvari 1,35 EUR prihodkov na 1,00 EUR stroškov, ♦ ker je kazalec ekonomičnosti večji od 1.	Pravilen izračun ekonomičnosti 1 točka. Pravilna utemeljitev 1 točka.
Skupaj	4		

5.2 Ustni izpit

Primer izpitnega listka.

1.	Prodajna pogodba	(15 točk)
1.1	Definirajte prodajno pogodbo.	3 točke
1.2	Naštejte pravne temelje za nastanek prodajne pogodbe in navedite, v katerih primerih veljajo.	12 točk

2.	Primerjajte družbo z neomejeno odgovornostjo, družbo z omejeno odgovornostjo in delniško družbo po naslednjih kriterijih:	(20 točk)
2.1	vrsta družbe,	5 točk
2.2	ustanovitveni kapital,	5 točk
2.3	število družbenikov,	5 točk
2.4	odgovornost družbenikov.	5 točk

3.	Podjetje Telekom Slovenije, d. d., deluje na trgu mobilne telefonije. Odgovorite na sledeča vprašanja v zvezi z analizo konkurence.	(25 točk)
3.1	Poimenujte ter razložite značilnosti oblike konkurence na zgoraj navedenem primeru.	6 točk
3.2	Kakšne vrste proizvodov lahko ponujajo podjetja na tem trgu? Navedite ovire za vstop novih podjetij na ta trg.	7 točk
3.3	Navedite tri primere trgov in konkretna podjetja v Sloveniji, kjer srečamo enako obliko konkurence.	3 točk
3.4	Do kakšnih dogovorov lahko prihaja na takem trgu in ali so dovoljeni? O čem se podjetja dogovarjajo? Navedite tri konkretne primere.	9 točk

Vprašanje	Točke	Podvprašanja in rešitve	Dodatna navodila
1	15	1.1 Prodajna pogodba je soglasna izjava volje med kupcem in prodajalcem, da bosta menjala izdelek oz. storitev za denar.	3 točke za pravilno definicijo.
		1.2 Obligacijski zakonik – velja za vse pogodbe. Zakon o trgovini – ko sta kupec in prodajalec pravni osebi. Zakon o varstvu potrošnikov – kadar je kupec fizična oseba oz. potrošnik. Uzance – ustaljeni poslovni običaji (ni zakon).	Za vsak naveden pravni temelj in pojasnitev njegove veljave 3 točke. Skupaj do 12 točk.
2	20	2. 1 vrsta družbe Družba z neomejeno odgovornostjo je osebna družba, družba z omejeno odgovornostjo in delniška družba pa sta kapitalski družbi.	Za vsako pravilno primerjavo po posameznem kriteriju 5 točk. Skupaj do 20 točk.
		2. 2 ustanovitveni kapital Za družbo z neomejeno odgovornostjo ustanovitveni kapital ni predpisan, za družbo z omejeno odgovornostjo znaša ustanovitveni kapital 7.500,00 EUR, za delniško družbo pa 25.000,00 EUR.	
		2. 3 število družbenikov Družba z neomejeno odgovornostjo mora imeti najmanj dva družbenika, družba z omejeno odgovornostjo jih ima lahko od enega do petdeset, pri delniški družbi pa je število delničarjev neomejeno.	
		2. 4 odgovornost družbenikov Za obveznosti družbe odgovarja družbenik v družbi z neomejeno odgovornostjo z vsem svojim premoženjem, družbenik v družbi z omejeno odgovornostjo in delniški družbi pa le z vloženim kapitalom.	
3	25	3.1 Oligopol.	Za pravilen odgovor 2 točki.
		Na trgu je manjše število velikih ponudnikov.	Za pravilno definicijo 2 točki.
		Za oligopol je značilno, da podjetja svoje ravnanje prilagajajo ravnanju konkurentov. Npr. če eno podjetje zniža cene, bodo to storila tudi druga podjetja. Če ponudi Telekom akcijo, bo podobno naredil tudi A1.	Za pravilen odgovor do 2 točki.

	<p>3.2 Proizvodi so lahko homogeni (kupci ne ločijo) ali diferencirani (kupci ločijo med proizvodi oz. storitvami posameznih ponudnikov). V primeru mobilne telefonije gre za razmeroma homogene storitve.</p>	Za pravilen odgovor do 3 točke.
	Za vstop novih podjetij v panogo obstajajo določene ovire: že uveljavljena podjetja, močne blagovne znamke, visok potreben kapital, posebna dovoljenja ali zakonski pogoji ...	Za pravilen odgovor do 4 točke.
	<p>3.3 tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bencinske črpalke - letalski prevozniki - ponudniki elektrike - operaterji mobilne telefonije - ... 	Za vsako pravilno navedbo 1 točka. Skupaj do 3 točke.
	<p>3.4 Do kartelnih dogovorov. Kartelni dogovori niso dovoljeni.</p>	Za pravilna odgovora do 3 točke.
	Podjetja se lahko dogovarjajo o cenah, delitvi trga, skupnih ukrepih itn.	Za vsako pravilno navedbo 1 točka. Skupaj do 3 točke.
	<p>Primeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - banke uvedejo enotno provizijo za dvig gotovine na bankomatu druge banke, - gradbena podjetja se dogovarjajo o cenah za državne razpise, - kabelski operaterji si razdelijo področja, kjer so prisotni ... 	Za vsak pravilno naveden primer 1 točka. Skupaj do 3 točke.

6 PRILAGODITVE ZA KANDIDATE S POSEBNIMI POTREBAMI

Prilagoditve za kandidate s posebnimi potrebami so navedene v *Maturitetnem izpitnem katalogu za poklicno maturo*.